

Z tak cudownym miejscem nie może nie wiązać się jakaś legenda. Ta świętolińska głosi, że w XIV w. pewnemu skazańcowi objawiła się Matka Boska, prosząc go, aby wyrzeźbił jej postać wraz z Dzieciątkiem. Czekający na egzekucję mężczyzna spełnił przez noc życzenie Marii. Przepiękną figurę potraktowano jak znak od Boga i zwrócono skazańcowi wolność. Ten, szczęśliwy, wracając do domu, umieścił swoje dzieło na dorodnej lipie, jak chciała Najświętsza Pani. Miejsce wkrótce zastąpiły cudami i uzdrowieniami; rozpoczęły się pielgrzymki wiernych, które trwają do dziś.

BAZA NOCLEGOWO – ŻYWIENIOWA :

HOTEL- RESTAURACJA MARYSIEŃKA

ul: Kolejowa 1 ; 11- 230 Bisztynek

tel. 89 523 59 87 tel. kom: 728 857 555 ; 604 178 129

e-mail: marysienkabisztynek@o2.pl

HOTEL – RESTAURACJA ZAMEK

ul: Podzamcze 3 ; 11-440 Reszel

tel. 89 755 01 09 ; fax: 89 755 15 97

www.zamek-reszel.com

PENSJONAT – RESTAURACJA U PATRYCJI

ul: Wyspiańskiego 7 ; 11–440 Reszel

tel. 89 755 21 60 ; tel. kom: 697 441 734

www.u-renaty.reszel.pl

DWÓR BAROCCO (ponad 5 km od Reszla)

Worplawki ; 11 – 440 Reszel

tel: 602 331 457 ; fax: 89 741 09 14

www.dworbarocco.pl

AGROTURYSTKA DOROTA BADZIŃSKA – całoroczna (ok. 7 km od Reszla)

Leginy 8 ; 11–440 Reszel

Tel. 668 385 691

HOTEL TAURUS

Święta Lipka 16 ; 11- 440 Reszel

Tel. 89 755 37 37 ; 89 755 12 09 ; fax - 89 755 37 38

www.hotel-taurus.pl

www.lidzbarkw.eu

it@lidzbarkwarminski.pl

tel: 89 519 00 52

CENTRUM INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

LIDZBARK WARMIŃSKI

RESZEL – ŚWIĘTA LIPKA

ZWIEDZAMY OKOLICE WYCIECZKA

STOCZEK KLASZTORNY

Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Stoczku Klasztornym wybudowano jako wotum dziękczynne biskupa Mikołaja Szyszkowskiego po zakończeniu wojen ze Szwecją. Obiekt w formie rotundy powstał w latach 1639–1641.

Opiekę nad świątynią biskup Szyszkowski powierzył sprowadzonym z Barczewa bernardynom. Zakonnicy mieszkali początkowo w zabudowaniach drewnianych; klasztor murowany ufundował dopiero w 1666 r. biskup warmiński Jan Wydzga. Natomiast pod rządami biskupa Załuskiego rozpoczęto budowę obejść krużgankowych wraz z kaplicami narożnymi na wzór Świętej Lipki. Budowę zakończył biskup Potocki; również rozbudował klasztor. Trójskrzydłowa budowla od wschodu, niczym podkowa, dotykając obejść krużgankowych, stworzyła wewnątrz dziedziniec klasztorny. Po dekrete kasacyjnym z 1810 r. bernardyni zakończyli działalność wraz ze śmiercią ostatniego zakonnika w 1826 r. i klasztor trafił w ręce władz pruskich. Dopiero biskup Hattena oddał sanktuarium diecezji warmińskiej. W 1909 r. nad dawnym klasztorze dobudowano jeszcze jedno piętro oraz kruchtę do kościelnego wejścia. W części klasztornej sanktuarium znajduje się izba pamięci kardynała Stefana Wyszyńskiego, który przez rok (1953–1954) był internowany, przez ówczesną władzę w opuszczonym i zimnym obiekcie. Swoją pobyt w miejscu odosobnienia opisał w „Zapiskach więziennych”. Od 1957 r. sanktuarium opiekują się księża marianie, budowniczo m.in. świątyni w Licheniu. Sanktuarium w Stoczku ma rangę bazyliki mniejszej, do której podniósł je papież Jan Pawła II 19 maja 1987 r..

BISZTYNEK to niewielkie miasto w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego, leżące na dawnym Trakcie Królewskim z Warszawy do Królewca (obecnie Kaliningradu). Jego początki to osada Strowangen, założona w XIV w.; w 1385 r. otrzymała ona prawa miejskie przyjęła nazwę Bischofstein (biskupi kamień). Głównym zabytkiem Bisztyńka jest kościół parafialny, jeden z największych na Warmii, co dziwi zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę wielkość miasteczka. To z tym właśnie obiektem związane są wszystkie miejscowe historyczne wydarzenia. W dawnych czasach Bisztynek często gościł pielgrzymów, zatem kościół rozbudowano do obecnych rozmiarów. Dzisiaj to trójnawowa hala o ośmiu przęsłach w barokowym stylu, z rokokowym głównym ołtarzem. W średniowieczu miasto otaczały mury warowne z trzema bramami: Reszelską, Warszawską i Lidzbarską. Do dziś zachowała się tylko ta ostatnia z fragmentem murów obronnych z przełomu XV i XVI wieku, w której niegdyś znajdowało się więzienie. W Bisztyнку, znajduje się głaz zwany „Kamieniem Diabelskim” największy polodowcowy głaz narzutowy na Pojezierzu Wschodnim. Obwód tego pomnika przyrody nieożywionej wynosi 28 m, długość 8 m, wysokość 3,2 m. Legendy głoszą, że kamień pozostaje pod wpływem siły nieczystej. Ponoć ubogi szewc, który miał bardzo dużo dzieci, na kuma po urodzinach kolejnego poprosił samego diabła... Jednocześnie miejscowi twierdzą, że głaz spełnia życzenia podobno wystarczy go obejść dwukrotnie zgodnie z ruchem wskazówek zegara, zaczynając od charakterystycznego pęknięcia, i oczywiście pamiętając, czego się pragnie.

Tak czy siak, nie można pominąć Bisztyńka podczas wędrowek po Warmii.

RESZEL - jest miasteczkiem z przyjazną przestrzenią publiczną, cichym, spokojnym, z zacisznymi kafejkami, klimatycznym rynkiem i piękną przyrodą. Niektórzy nazywają je „oknem do minionego świata”. Żyje się tu wolniej i radośniej, co sprawia, że Reszel to idealne miejsce aby zapomnieć o codzienności. Znajdują się tutaj warte obejrzenia zabytki takie jak: zamek biskupów warmińskich, kościół farny pw. św. Piotra i Pawła, stara plebania, mury miejskie, baszta więzienna z fragmentem murów, most gotycki, ratusz, późnobarokowy kościół św. Jana Chrzciciela, kamienice, piękny park miejski nad głęboką doliną rzeki Sajny. Zamek zbudowano w latach 1350-1401, wraz z dziedzińcem wewnętrznym i krużgankami. Część mieszkalna mieściła się w skrzydle południowymi-wschodnim, w narożniku północno-zachodnim zaś wieża obecnie nakryta dachem, wcześniej zwieńczona blankami. Wieżę bramną natomiast, z zachowanymi prowadnicami broni, można podziwiać w zachodniej części obiektu. Drewnianą strażnicę krzyżacką wzniesiono już około 1241 r. W 1648 i 1704 roku zamek został dwukrotnie splądrowany przez wojska szwedzkie. Wielokrotnie remontowany, później został opuszczony na długie lata. W 1822 r. przekazano go gminie ewangelickiej, która podała go ponownej renowacji: krużganki rozebrano, w skrzydle wschodnim umieszczono szkołę. W 1931 r.

dokonano odbudowy wież zamkowych, zaś w salach utworzono muzeum. Gruntowny remont przeprowadzono w latach 1976-1985. Obecnie w zamku znajduje się hotel, a w miejscu dawnej kaplicy ewangelickiej - powstała w latach 80. Ubiegłego wieku galeria sztuki współczesnej. Miejska legenda głosi, że w Reszlu spalono ostatnią „czarownicę” - w roku 1811 wykonano tutaj jeden z ostatnich w Europie wyroków przez spalenie na stosie. Stracona została niejaka Barbara Zdunk.

Ze Świętą Lipką łączy Reszel tzw. „trakt pielgrzymkowy” o długości ok. 6 km. W latach 1733-1735 po obu jego stronach traktu wybudowano barokowe kapliczki różańcowe, a aleję na całej długości obsadzono lipami. Zarówno kapliczki, jak i lipy wpisano do rejestru zabytków.

ŚWIĘTA LIPKA to miejsce, gdzie znajduje się jedno z najbardziej znanych w Polsce sanktuariów maryjnych. Kościół w obecnym kształcie wzniesiono z inicjatywy jezuitów w latach 1688-1693, wg. projektu nieznanego architekta. Fasadę ukończono w roku 1730. Budowę realizował Jerzy Ertli z Wilna. Przed jej rozpoczęciem trzeba było ustabilizować grunt, wbijając weń ok. 10 000 pali kutych żelazem z olchowego drewna, ponieważ plac budowy znajdował się częściowo na bagnistym terenie pomiędzy jeziorem Wirowym i Dejnowo. Organy - główną atrakcję kościoła - wykonał w latach 1719-1721 Jan Josua Mosengl z Królewca. Mają one 40 piszczałek. Prospekt organowy z ruchomymi figurkami to dzieło snycerza z Reszla - Krzysztofa Peuckera, również autora głównego ołtarza (1712-1714 r.). Honorowe miejsce zajmuje na nim obraz Matki Bożej namalowany w 1640 r. przez Bartłomieja Pensa, ostoięty srebrną sukienką wykonaną (w 1720 r.) przez królewskiego złotnika Samuela Grewa, który wykonał też wykute ze srebra zdobienie tabernakulum. Środkowy obraz w ołtarzu głównym - Nawiedzenie NMP - i góry - Wniebowzięcie NMP - namalowane zostały przez Piotra Kolberga; pozostałe 8 ołtarzach zdobią obrazy innych twórców, m.in. Marcina Altomonte. W kościele na pnii drzewa lipowego ustawionego w 1728 r. umieszczono rzeźbiony wizerunek Matki Boskiej w sukience srebrnej z 1652 r. W sanktuarium znajduje się bogaty skarbiec. Wszystko to stanowi o wartości Świętej Lipki jako „perłą baroku”, obiektu niezwykłego, zaliczonego do najwspanialszych w Polsce. Papież Jan Paweł II dekretem z dnia 24 lutego 1983 roku podniósł warmińską świątynię do rangi bazyliki mniejszej.